

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

19. juli 2018

UKA 2018/146

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Meeqqat atuarfianni pisortatut atorfeqartut pisortatut ilinniarsimanissaannik piomasaaqateqalemissap pitsaaqutai pitsaanngequtaalu pillugit qulaajaasumik Naalackersuisut UKA2019-imut nassuiaammik saqqummiussinissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit)

Tunnjavilersuut:

Meeqqat pinngitsoqaratik pitsaasumik atuartitaanissamik pisinnaatitaaffeqarput. Ilinniagaqarneq atugarissaarnermut aqputaavoq. Aallaavik anguniagarlu nunarparsuarni atuutsinneqarput, aamma nunatsinni taamaattussaavoq. Pitsaasup tungaanut ingerlavugut, aqputissarli suli takkajaajusinnaasoq kisitsisit takutippaat. Piffissanngorsorivaralu meeqqat atuarfiisa aqutsisoqarnikkut sulinermi piginnaasatigut nukittorsarneqarnissaasa eqqartornissaanut. Pisara tassaavoq allannguutunik sunnerneqartuarnerup nalaani siuttuusinnaaneq aammalu pisortassatut ilinniagaqarsimaneq. Isumaliortaatsimik sungiusimasatsinnik allannguinerussasoq avaqqussinnaanngilarput, allannguinerli tamatsinnut ilaqutaassasoq qularutiginnilara. Ilinniartitaaneq pillugu pilersaarut II-mi 2018-imeersumi ilaatigut ima allassimasoqarpoq:

”Meeqqat atuarfiat pillugu nalilersuinerup eqikkarpaa atuarfiit pisortaat sinneqartunik piginnaaneqanngitsut aaqquissuussamik perorsaanermik suliame aqutsisuunissamut, atuarfiit pisortaaasa allaffissornikkut suliassaat inituallaaqimmata. Pisortaausat allaffissornikkut, aaqquissuusaanikkut aamma perorsaanikkut piginnaasaattaamaattumik nukittorsartariaqarput pikkorissaqqittarnertigut. Ilinniartitsinermik Institutti 2017-imi aallarnisalerpoq diplomertalimmik pisortassatut ilinniartitaanermik, piginnaanernik pilersitsiviusartumik pisortassatut ilinniartitaanermik pisortat ingerlatsiviinut immikkut pingaarnertut saaffiginnittumik.”¹

Suliniutip taassumap aallartinneqarsimanera qujanarpoq, taamaalillunimi atuarfinni pisortavut pisortallu allat pisortat suliffeqarfiini pisortarititatta sulinerminni unammillernartitaannut naapertuussakkamik pisortatut ilinniarnernut periarfissinneqarput.

Meeqqat atuarfiat pillugu inatsit aallaavigalugu angerlarsimaffillu qanimut suleqatigalugit atuartitsineq ingerlanneqartussaavoq. Qitiupput atuartut ataasiakkaat pisariaqartitaat, atuartut tamarmik ineriartuutissaannik unammillernartunik periarfissaqartitaanerat kiisalu atuartunut

¹ <http://naalackersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Uddannelse/Uddannelsesstrategi%202018.pdf>, qupp.98 imm.9.2.3

ataasiakkaanut anguniagassat aalajangersarneqarnissaannut ilinniartitsisut atuartullu
suleqatigiinnerat.²

Inatsisartut inatsisaanni nr. 15, 3. december 2012-imi § 48-mi ilaatigut ima allaqqasoqarpoq.

*Atuarfiup pisortaatus sulissaguni pineqartoq meeqqat atuarfianni ilinniartitsisussatut ilinniarneq imaluunniit ilinniarneq alla Naalakkersuisut akuerisimasaat naammassillugu ilinniarsimasariaqarpoq.*³

Atuarfiup pisortaatus atuutissagaanni pisortatus piginnaasanik pisortatigoortumik piumasagaartoqarnera inatsimmi allassimangilaq.

Meeqqat atuarfiisa aqutsisoqarnikkut piginnaasatigut iliuseqarfigineqarnerat annertusisaq meeqqat atuarfiinik nukittorsaataassasoq ilimagilluinnarpara. Atuarfiit aqunneqarnerinut sulisunullu sammititamik aallussaqaarnikkut sulisut akisussaaqataaernerut, piginneqataaernerut tunniussimanermillu misigisimanerisa annerulernissaa qularutiginnilara. Tamannalu kikkunut tamanut meeqqat atuarfiata pitsaasumik ingerlaneramik soqutiginnittunut pinngitsuuisinnaangitsunullu nalilerujussuusaq.

Nalunangilaq meeqqat atuarfianni aqutsinermi pisortatus aamma ilinniagaqarsimanerup piumasagaatinngornissaa ornikkipput. Qullersanuinnaangitsoq aammali trinlederit. Meeqqat atuarfianni aqutsinermut paasinnineq aqutsinermillu atuutsitaqarneq siunertaqassaaq meeqqat atuarfiata meeqqanut iluatsitsiffiusutut misigineqalernissaanik meeqqammi taakku tassaapput a siunissami atugarissaarnissatsinnut tunngaviliisusar.

”Meeqqat atuarfiat pillugu 2015-imi naliliinerup aamma ilinniartitsisunngorniartarneq pillugu 2016-imi naliliinerup ersarissumik takutippaat meeqqat atuarfiata angusarissaarnerulernissaanik politikikkut anguniagassat naammassineqarsimangitsut.” Issuaaneq: Ilinniartitaanermut pilersaarut II, 2018, qupp. 7.

Kisitsisit tamanna uppersarparat. Meeqqat atuarfianniit nammassinnereerlutik ilinniakkanut ingerlaqqiffiusunut toqqaanaq ingerlaqqinngitsut ukiuni 2013-miit 2017 ilanngullugu ukiumut 59 aamma 65 procentit akornanni amerlassuseqartarput.

Aaliangiisuulluinartoq tassaavoq inuusuttata amerlanerpaartaasa ilinniartinnut ingerlariaqqiffiusunut piginnaasanik tunngavissinneqarsimassallutik ingerlaqqittarnissaat. Tamannalu partiinik tamanik tapersorneqartoq qularinngilluinnarpara. Oqaatigineqareersutut anguniagaq tassaavoq meeqqat atuarfiata meeqqanut amerlanerpaanut iluatsitsiffiusutut misigisimanermik pilersitsinissaa, inuit nukittuat tunngavissinneqarnissaanut akisussaaqataasoq. Eqqartugarput tassaavoq nuna nammineertup tunngavissinneqarnissaa.

² Pisortani suliffittut siunersuummi matumani pineqartut tassaapput; pisortat suliffeqarfii sulisut isumattuinermik ilinniartitsinermillu ingerlatsiffii, assersuutigalugu Meeqqat atuarfiini, Ilinniartinni, Peqqinnissaqarfimmi.

³

Inuiaqatigiinni maani annertuunik unammilligassaqpugut. Aamma meeqqat atuariini pisortanut, nunatsinni meeqqat 8.000 missaanniittut, ukiuni qulini qaammatini qulini atuariimik angerlasimaffimmik aappaattut angerlasimaffeqartuni perorsaanikkut ilinniartinneqarnerannut akisussaasunut.

Inatsisip siunertaanik piviusunngortitsiniarnermi aporfusinnaasut amerlanerat ilisimavara, taakkulu ilaat atuariup sunniuteqarfigisinnaanngikkai aamma ilisimallugu. Takusinnaavarpulli oqaatigineqartareersut 2015-imi meeqqat atuariat naliliiffigineqarmat ilinniartitsisut misissuinermit peqataasut pingajorarterutaasa pisortarisamik attaveqariaasiat, siunnerfileeriaasiat isumassarsiorfusinnaanerallu isornartorsioraat. Qinikkatut tamanna tusaanngitsuusaarsinnaanngilarput. Aamma meeqqat atuariata ingerlanneqarnera Kommuneni inissisimagaluarpalluunniit.

Meeqqat atuariat politikikkut aalajangersakkanik aqunneqarpoq. Inatsisiliornermi siunertanik naammassinnittussaavoq. Ilikkartitsinissamik qulakkeerinninnissamut sinaakkusiussanik qulakkeerinnittussaavoq. Inuiaqatigiinnili pisut aamma meeqqat atuariani takusinnaavagut. Soorlu aamma taamaattoq suliffeqarfinnut allanut tamaaniittunut.

Meeqqat atuariat annertuunik ilisimariikkatsinnillu unammilligassaqqartoq misissuinerup 2015-imeersup takutilluareepaa. Unammilligassat allat ilisimanngisagut aamma takkutissapput. Allanngorarfiusumi inuuvugut, taamaanneralu meeqqat atuariisa aqunneqarnerinut mikingitsunik piimasaqaateqarpoq. Aqutsineq nukittoq, ilinniartitsinermik nukittorsaataasumik siusinaartumillu iliuuseqarmissamut aqutissieqataasoq pisariaqartipparput. Meeqqat atuariini pisortanut aqutsinermik ilinniagaqarsimanissamik piimasaqaateqalernerup saniatigut sulisunik aqutsinerup aqutsisunut ilaalersinneqaratigut atuartitsinikkut suliniutit nukittorsarnissaannut isumalluutinik annerulersitsinissaq ilimagilluinnarpara.

Oqallinneq erseqqissumik siunnerfiliisoq angusinnaagipput neriutugalugu oqallilluarnissassinnik kissaappassi.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

2015-imi meeqqat atuariannik killiffiliilluni naliliineq kiisalu Ilinniartitaaneq pillugu Pilersaarut II 2018-imi misilittakkat tunuliaqutaralugit ilisimasanik misilittakkanillu nalunaarusiamut toqqammavuisinnaasunik katersisoqareersoq naliliutavaoq.

Pisortat akornanni sulisunik aqutsinerup ilanngunneqarmissaanik atuariup aqunneqarnerani ilinniartitsisunullu attaveqarneranik annertunerusumik misissuinissaq pisariaqarsorinanngimmat, pitsaaqutinik pitsaanngequtinillu misissuineq allaffissornermut annertunerusumik nanertuutaassanngilaq. Nassuiaatip taamaattup AC fuldmægtigip ukiup affaanik naleqartumik 250.000 kr-inik naleqartumik sulinissaa missingerneqarpoq.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:
Soqanngilaq